

UZASADNIENIE

projektu ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym

1. Wstęp

Przedstawiany projekt ma na celu zastąpienie nowym aktem prawnym ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, zwanej dalej ustawą z dnia 22 czerwca 2001 r.

Ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. weszła w życie w dniu 1 lipca 2001 r., jako ustawa szczególna do ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej – która w swojej treści zawierała obowiązek posiadania koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym.

Poza koniecznością stworzenia przepisów określających zasady wykonywania działalności wymagającej uzyskania koncesji, ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. wprowadziła do polskiego porządku prawnego wymogi określone w prawie Unii Europejskiej, przyjęte w związku z akcesją Rzeczypospolitej Polskiej do UE, co nastąpiło w dniu 1 maja 2004 r. Podstawowym aktem prawa europejskiego, który został wdrożony do ustawy jeszcze przed akcesją, była dyrektywa Rady z dnia 18 czerwca 1991 r. w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni 91/477/EWG (Dz. Urz. WE L 256 z 13.09.1991).

Od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. miały miejsce znaczące zmiany w jej otoczeniu prawnym, zarówno w prawie krajowym, jak i europejskim.

Ustawę z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej zastąpiła ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, która również z uwagi na konieczność przebudowy i reformy prawno-instytucjonalnego otoczenia przedsiębiorców oraz wykonywanej przez nich działalności gospodarczej zawartych w dokumentach rządowych – „Planie na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” i „Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” – została zastąpiona nową ustawą – Prawo przedsiębiorców.

W obszarze prawa europejskiego także nastąpiły dynamiczne zmiany. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/51/WE z dnia 21 maja 2008 r. (Dz. Urz. UE L 179/5 z 8.7.2008) zmieniła dyrektywę Rady 91/477/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni. Należy mieć na uwadze, że oba ww. akty prawa europejskiego zostały wdrożone do prawa polskiego w całości. Poza ustawą z dnia 22 czerwca 2001 r. przepisy implementujące zawiera, w odniesieniu do broni i amunicji, która może być posiadana przez osoby fizyczne – ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji.

	materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym	pozbawienia wolności do lat 3
Art. 130 ust. 1	Kto wprowadza w błąd organy właściwe dla procedur związanych z wywozem strzeleckiej broni palnej, części, istotnych komponentów lub amunicji podając nieprawdziwe lub niepełne informacje	Kara grzywny
Art. 131 ust. 1	Przedsiębiorcy, który nie wykonuje obowiązku, o którym mowa w art. 88 ust. 3, minister właściwy do spraw gospodarki może wymierzyć, w drodze decyzji administracyjnej	Kara pieniężna w wysokości do 50.000 zł

W przypadku stwierdzenia, iż przedsiębiorca nie wykonuje obowiązku polegającego na prowadzeniu i przechowywaniu w swojej siedzibie ewidencji danych umożliwiających identyfikację oraz identyfikowalność broni palnej, części i istotnych komponentów broni lub amunicji będącej przedmiotem wywozu, minister właściwy do spraw gospodarki może wymierzyć takiemu przedsiębiorcy, w drodze decyzji administracyjnej, karę pieniężną w wysokości do 50.000 zł.

Wymierzonej kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 10 lat od dnia niewykonywania obowiązku, uzasadniającego jej wymierzenie, oraz 5 lat od dnia, w którym decyzja o jej wymierzeniu stała się ostateczna. Termin płatności kary pieniężnej wynosi 30 dni od dnia, w którym decyzja o jej wymierzeniu stała się ostateczna. W przypadku, gdy kara pieniężna została nieuiszczona w terminie podlega, wraz z odsetkami za zwłokę, przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Z punktu widzenia ukaranego przedsiębiorcy istotne jest, że w przypadku, gdy zapłata wymierzonej kary pieniężnej w terminie znacznie ograniczy lub uniemożliwi dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę, minister właściwy do spraw gospodarki może, na wniosek przedsiębiorcy, w drodze decyzji administracyjnej, odroczyć termin płatności lub rozłożyć karę pieniężną na raty, na okres nie dłuższy niż rok. Do kar pieniężnych, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

8. Dział VII - Przepisy zmieniające, epizodyczne, przejściowe, dostosowujące i końcowe (art. 132-159)

Rozdział 1 Zmiany w przepisach

W rozdziale tym wskazane zostały inne ustawy, które ulegają zmianie w związku z wprowadzeniem nowej ustawy.

W ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji w art. 3 dodano ust. 5 wskazujący, że przepisów ustawy nie stosuje się do broni i amunicji, stanowiących uzbrojenie zagranicznych funkcjonariuszy służb policyjnych państw obcych, wwożonej i przewożonej przez terytorium Polski

w związku z realizacją wspólnych ćwiczeń i szkoleń lub biorących udział we wspólnej operacji, o której mowa w decyzji Rady 2008/615/WSAiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej. Wskazane rozwiązanie umożliwi sprawne przeprowadzanie wspólnych operacji z zaproszonymi służbami państwa członkowskiego, których zakres ustalany jest w drodze pisemnych lub ustnych ustaleń.

Projektowane zmiany w ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji w znacznym stopniu rozszerzają i modyfikują zakres definicyjny regulacji, co związane jest w szczególności z koniecznością zapewnienia zgodności nowelizacji z prawem europejskim. W art. 4 i art. 7 wprowadzono nowy słownik pojęciowy, który pozwoli podmiotom i osobom stosującym ustawę w praktyce na uniknięcie błędów interpretacyjnych. Projekt ustawy, w art. 4 ust. 3, definiuje amunicję jako nabój scalony lub rozdzielnego ładowania do strzeleckiej broni palnej. W myśl art. 5 ust. 3 projektu komponentami amunicji są jej części zawierające materiały wybuchowe, chemiczne środki obezwładniające lub zapalające albo inne substancje, których działanie zagraża życiu lub zdrowiu oraz ładunek miotający w postaci prochu.

Procedowana zmiana w ustawie o broni i amunicji wprowadza nową kategorię broni, tj. strzeleckiej broni palnej rozumianej zgodnie z dyrektywą 2017/853 jako przenośna broń palna wyposażona w lufę, która jest przeznaczona do miotania pocisków lub mogąca zostać przerobiona tak, aby miotać pociski w wyniku działania energii produktów uzyskanych z reakcji chemicznej ładunku miotającego, o najmniejszej średnicy części prowadzącej przewodu lufy poniżej 20 mm za wyjątkiem granatników i broni sygnałowej. Ponadto w celu uniknięcia wątpliwości wskazano, że przedmiot uznaje się za możliwy do przerobienia w celu miotania pocisku w wyniku działania energii produktów uzyskanych z reakcji chemicznej ładunku miotającego, jeżeli ma wygląd broni palnej oraz ze względu na swoją budowę lub materiał, z którego jest wykonany, może zostać przerobiony w tym celu.

Dodatkowo w ustawie określono, co należy rozumieć m.in. przez strzelecką broń palną: krótką, długą, powtarzalną, rozdzielnego ładowania (w tym także reprodukcje broni czarnoprochowej), samoczynną, samoczynno-samopowtarzalną, samopowtarzalną. W tym zakresie podkreślić należy, że zgodnie z dyrektywą 2017/853 kwalifikacja strzeleckiej broni palnej jako krótkiej lub długiej uzależnienia jest od długości lufy (do 300 mm) oraz całkowitej długości broni (do 600 mm).

Projekt ustawy wprowadza definicję kalibru broni jako jej parametru określonego wyrażoną w jednostkach długości albo wagomiarowo wartością zawartą w oznaczeniu wzoru naboju scalonego przeznaczonego dla danej broni, a w przypadku broni rozdzielnego ładowania – wyrażoną w jednostkach długości lub wagomiarowo najmniejszą średnicą części prowadzącej przewodu lufy.

Zdefiniowanie tych pojęć jest niezbędne ze względu na trudności interpretacyjne jak też potrzebę właściwej identyfikacji broni, m.in. w oparciu o ten parametr.

Projekt regulacji zawiera definicję repliki broni rozumianej jako przedmiot, który ma wygląd broni palnej, lecz został wytworzony w sposób uniemożliwiający jego przerobienie tak, aby miotał pocisk w wyniku działania energii produktów uzyskanych z reakcji chemicznej ładunku miotającego. Jako repliki powinny być traktowane m.in. urządzenia do tzw. „airsoftu”.

Używane dotychczas w ustawie o broni i amunicji pojęcie „broni palnej alarmowej” zastąpione zostało przez pojęcie „broń gazowo-alarmowa”, w związku z koniecznością uwzględnienia siatki terminologicznej stosowanej w treści Dyrektywy 2017/853.

Celem zapewnienia spójności z ustawą o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o znaczeniu wojskowym lub policyjnym na zasadach w niej określonych zdefiniowano reprodukcję broni czarnoprochowej oraz istotne komponenty broni.

W art. 18 nowelizowanej ustawy o broni i amunicji wskazano, że przesłanką do cofnięcia pozwolenia jest posiadanie przez osobę, której takie pozwolenie wydano mechanizmu ładującego, który można dołączyć do samopowtarzalnej broni palnej centralnego zapłonu lub do powtarzalnej broni palnej centralnego zapłonu, mogącego pomieścić ponad 20 nabojów lub w przypadku długiej broni palnej, który może pomieścić ponad 10 nabojów. Ponadto zabronione będzie wytwarzanie niefabrycznej amunicji, w tym także takiej, do której wytworzenia wykorzystywane są fabrycznie nowe elementy amunicji, z wyłączeniem amunicji wytwarzanej na własny użytek przez osoby posiadające pozwolenie na broń w celu łowieckim, kolekcjonerskim, sportowym lub szkoleniowym (art. 6 ust 3 nowelizowanej ustawy o broni i amunicji).

Mając na względzie, że Dyrektywa 2017/853 nakłada obowiązek okresowego przeglądu pozwoleń w odstępach nieprzekraczających 5 lat, podjęto decyzję o okresowych orzeczeniach lekarskich i psychologicznych dla wszystkich posiadaczy pozwoleń na broń (projektowany art. 15 ust. 4 ustawy o broni i amunicji).

Projektowana ustawa wyodrębnia osobną jednostkę redakcyjną (art. 9 ust. 2) poświęconą zasadom posiadania broni na podstawie karty rejestracyjnej broni. Obowiązek posiadania karty broni dotyczyć będzie:

- 1) broni sygnałowej;
- 2) broni gazowo-alarmowej o kalibrze powyżej 6 mm;
- 3) broni pneumatycznej;

- 4) broni przystosowanej do strzelania wyłącznie przy wykorzystaniu prochu czarnego, wytworzonej przed 1900 r. lub jej reprodukcji;
- 5) broni pozbawionej cech użytkowych.

W ścisłym związku z projektowaną ustawą o broni i amunicji pozostają regulacje zawarte w projektowanej ustawie o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym realizując obowiązek wprowadzony przez dyrektywę 2017/853, wprowadzającej system śledzenia historii każdej jednostki broni palnej od jej wytworzenia lub importu z terytorium Unii Europejskiej, spoza terytorium Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, aż do faktycznego jej zniszczenia (system ma przechowywać dane przez okres 30 lat od zniszczenia broni). Z wprowadzeniem nowego Systemu Rejestracji Broni wiąże się nałożenie obowiązków na Komendanta Głównego Policji, w tym realizację zadań w obszarze założenia profilu i aktualizacji historii broni, rejestracji zbycia, nabycia, zmiany miejsca przechowywania strzeleckiej broni palnej oraz istotnych komponentów broni, wydawania zaświadczeń uprawniających do nabywania strzeleckiej broni palnej. Komendant Główny Policji będzie też obowiązany do podania do publicznej wiadomości numeru telefonu oraz adresu poczty elektronicznej, na który będzie można zgłaszać transakcje podejrzane oraz odmowy transakcji podejrzanych. Komendant Główny Policji będzie mógł przetwarzać w rejestrze także obecnie wykorzystywane dane, w tym dane osobowe posiadaczy pozwoleń na broń oraz Europejskiej Karty Broni Palnej. W rejestrze przetwarzane będą także urzędowe informacje o podmiotach i osobach, w związku z prowadzonymi i zrealizowanymi postępowaniami, informacje o maksymalnej liczbie egzemplarzy broni, oraz niezbędne do identyfikacji dane osobowe, w tym miejsce stałego pobytu (miejsce przechowywania posiadanej broni). Uprawnienia i zadania w zakresie broni posiadanej przez żołnierzy zawodowych w Systemie Rejestracji Broni realizowane będą przez Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej. Wprowadzenie nowego Systemu Rejestracji Broni umożliwi ograniczenie fragmentaryzacji przetwarzanych informacji w związku z obecnie rozproszonymi bazami danych (np. rejestr „BRONŃ” administrowany przez Komendanta Głównego Policji, rejestr „Hefajstos II” administrowany przez Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej, ewidencje broni palnej w ramach działalności koncesjonowanej), które utrudniają śledzenie broni. System Rejestracji Broni administrowany będzie przez ministra właściwego do spraw informatyzacji.

W projekcie ustawy o broni i amunicji dodano również rozdział 4b, który reguluje zasady gromadzenia broni i amunicji w zbiorach muzealnych. W szczególności uregulowane zostały zasady wydawania zezwoleń muzealnych, sposób przechowywania i postępowania z bronią i amunicją i kontroli wykonywania obowiązków wynikających z przepisów ustawy.

W związku z koniecznością dostosowania ustawy o broni i amunicji do rozwiązań wprowadzonych przez *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 258/2012 z dnia 14 marca 2012 r. wdrażające art. 10 Protokołu Narodów Zjednoczonych przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (protokół NZ w sprawie broni palnej), oraz ustanawiające zezwolenia na wywóz i środki dotyczące przywozu i tranzytu dla broni palnej, jej części i komponentów oraz amunicji*, do ustawy o broni i amunicji dodano art. 43b, regulujący kwestie nabywania na terytorium RP i wywożenia poza obszar celny UE broni palnej i amunicji przez cudzoziemców.

Kolejna grupa przepisów dotyczy wyłączenia z ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego regulacji dotyczących amunicji.

Celem tej zmiany jest uporządkowanie działalności gospodarczej w zakresie obrotu amunicją, która w obecnym stanie prawnym jest regulowana przez dwa akty prawne, a mianowicie: dotychczasową ustawę z dnia 22 czerwca 2001r., zawierającą przepisy dotyczące obrotu amunicją zarówno na potrzeby wojskowe, jak i cywilne, obejmującego również przemieszczanie amunicji, a także przez ustawę o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, która z kolei zawiera przepisy dotyczące przemieszczania amunicji przeznaczonej do użytku cywilnego. Konsekwencją tego stanu rzeczy była konieczność uzyskiwania przez przedsiębiorcę zgody przewozowej przy każdym przemieszczaniu amunicji z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poświadczanej przez właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego Policji, a także zgody na przemieszczanie amunicji z terytorium RP, wydawanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Ponadto uporządkowania wymagały regulacje dotyczące jednoznacznego oznaczania materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz przepisy nakładające na przedsiębiorcę dokonującego obrotu takimi materiałami obowiązek prowadzenia rejestru jednoznaczných oznaczeń. W tym celu wspomniane regulacje zostały wyłączone z dotychczasowej ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. i włączone do art. 62v ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. W ten sposób całość regulacji dotyczących materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego znajdzie się w jednej ustawie (o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego) a zarazem wyeliminowane zostaną dublujące się przepisy.

Zmiany w art. 15 ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego związane są z realizacją wspomnianych już wcześniej wniosków pokontrolnych NIK z 2015 r. i mają zwłaszcza na celu ułatwienie organom kontrolującym przedsiębiorców nabywających, przechowujących lub używających materiały wybuchowe przeznaczone do użytku cywilnego na podstawie pozwolenia wydawanego przez wojewodę/dyrektora okręgowego urzędu górniczego,